

**Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя**

Тернопільська міська рада

**Корпорація «Науковий парк «Інноваційно-
інвестиційний кластер Тернопілля»**

«Страхова компанія «ТАС»

**Вроцлавський економічний університет
Університет «Опольська Політехніка»
Університет прикладних наук в Нисі**

**Індо-Європейська освітня фундація
(Республіка Польща)**

**Університет Дунареа де Йос м. Галац
(Румунія)**

**Ternopil Ivan Puluj National Technical
University**

Ternopil City Council

**Corporation «Science Park «Innovation-
Investment Cluster of the Ternopil Region»**

Insurance company «TAS»

**Wroclaw University of Economics
Opole University of Technology
University of Applied Sciences in Nysa**

**Indo-European Education Foundation
(the Republic of Poland)**

**University Dunarea de Jos of Galati
(Romania)**

МАТЕРІАЛИ

***XV Міжнародної науково-практичної конференції
«ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ
ПОЗИЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У
ГЛОБАЛЬНОМУ, РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА ЛОКАЛЬНОМУ ВИМІРАХ»***

***Proceedings of the 15 International Scientific-Practical Conference
“FORMATION OF THE MECHANISM OF NATIONAL ECONOMIC SYSTEMS
COMPETITIVE POSITIONS STRENGTHENING IN
GLOBAL, REGIONAL AND LOCAL DIMENSIONS”***

Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 17 листопада 2025 р., ФОП Паляниця В.А., 2025. 120 с.

978-617-8751-06-7

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Марушак П.О., проректор з наукової роботи ТНТУ, д.т.н., професор

Співголова – Ціх Г.В., декан факультету економіки та менеджменту ТНТУ, к.е.н., професор

Співголова – Крупка А.Я., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ, к.е.н., професор

Члени:

Дейнека Ю.П. – начальник управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради (м. Тернопіль, Україна)

Демкура Т.В. – віце-президент з питань регіонального розвитку Міжнародної торгової палати ICC Ukraine (м. Тернопіль, Україна)

Колос О.С. – директор ТОВ «Торговий дім «Інтеграл» (м. Тернопіль, Україна)

Тимошик М.М. – директор ТОВ «МТ ПБС» (м. Тернопіль, Україна)

Химич Г.П. – директор Корпорації «Науковий парк «Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля»» (м. Тернопіль, Україна)

Яцишин Н.З. – директор Тернопільського представництва Страхова компанія «ТАС-life» (м. Тернопіль, Україна)

Зелінська Анетта – професор, кафедра перспективних досліджень менеджменту, Вроцлавський економічний університет, Dr.Hab (м. Вроцлав, Республіка Польща)

Клеменс Бригіда – доцент кафедри регіональної політики та ринку праці, голова педагогічної ради з економіки Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща)

Опалка Анна – керівник відділу з міжнародних зв'язків Університету прикладних наук в Нисі, PhD (м. Ниса, Республіка Польща)

Вілімовська Зоф'я – директор інституту фінансів Університету прикладних наук в Нисі, Dr.Hab. (м. Ниса, Республіка Польща)

Рокіта-Поскарт Діана – професор кафедри регіональної політики та ринку праці Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща)

Кумар Прадіп – голова Індो-Європейської освітньої фундації, PhD (м. Варшава, Республіка Польща)

Зека Єкатеріна Даніела – виконавчий директор Документаційного центру управління маркетингу в промисловості та сільському господарстві, Університет Дунареа де Йос м. Галац, PhD (м. Галац, Румунія)

Флоріна Оана Вірланута – професор, факультет економіки і бізнес-адміністрування, Університет Дунареа де Йос, PhD (м. Галац, Румунія)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Крупка А.Я., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ, к.е.н., доцент

Члени – науково-педагогічні працівники кафедри економіки та фінансів ТНТУ:

Артеменко Л.Б., Винник Т.М., Зарічна Н.З., Крамар І.Ю., Мариненко Н.Ю., Письменний В.В., Радинський С.В., Тимошик Н.С., Ціх Г.В., Химич І.Г.

Науковий секретар

Маркович І.Б. – доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ, к.е.н., доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, протокол №4 від 27 листопада 2025 р.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори.

978-617-8751-06-7

ЗМІСТ	
<u>СЕКЦІЯ 1</u>	
<u>Розвиток соціально-економічних систем мікро-, мезо- і макрорівня: конфлікт традиційних моделей та економічних реалій 21 століття</u>	
Галушак Михайло, Бартошинський Арсеній ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	7
Галушак Ольга, Свирид Віталій СТАТИСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ СИСТЕМ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНІ	8
Гац Любов ФАКТОРНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА КРИТЕРІЄМ АКТИВНОСТІ ОСВОЄННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ	9
Дишкант Юрій ПРОЯВИ СУЧАСНИХ КРИЗ У ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	11
Маркович Ірина ПОВЕДІНКОВІ АСПЕКТИ СПОЖИВАННЯ В УМОВАХ ІНФЛЯЦІЙНИХ ОЧІКУВАНЬ	13
Письменний Віталій БЮДЖЕТНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ НА ТЛІ ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН УРЯДІВ	14
Подвірна Тетяна РЕЛОКАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ	16
<u>СЕКЦІЯ 2</u>	
<u>Особливості інтеграції держави, бізнесу, науки, освіти в умовах цифровізації суспільства</u>	
Бурій Тарас, Кужда Тетяна НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ	19
Маряш Микола РОЗВИТОК ПРОГРАМ ЛОЯЛЬНОСТІ ЯК БАЗОВА ПОТРЕБА РИНКУ	20
Матвійчук Дарина ЦИФРОВІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СФЕРИ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ	21
Машлій Галина, Биць Ярослав ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	24
Черній Ігор ДЕТЕРМІНАНТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД І БІЗНЕСУ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ	25
Шаварин Сергій, Радинська Софія ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	26
Яркун Софія ГРОШІ МАЙБУТНЬОГО: ЯК ЗМІНЮЄТЬСЯ ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ СЬОГОДНІ	29
<u>СЕКЦІЯ 3</u>	
<u>Роль і потенціал вітчизняного підприємництва у розвитку економічно стійкої держави</u>	
Багрій Максим, Крупка Андрій РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	31
Гавришків Мар'яна ПІДПРИЄМСТВО МОЛОДІ ЯК РУШІЙ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ	33
Галилуйко Вікторія ЗАРУБІЖНІ МОДЕЛІ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ І УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	35

Голич Степан ЗАКЛАД ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ПІДПРИЄМНИЦЬКА СТРУКТУРА В УМОВАХ ВІЙНИ	36
Гуцало Олеся ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ	37
Завойовський Роман УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ	40
Зарічна Надія ДЖЕРЕЛА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	41
Калушка Віталій, Радинський Сергій СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВІКОНЕНКО»	43
Кондратюк Вікторія РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМСТВА У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ ДЕРЖАВИ	45
Корнійчук Вікторія ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ПРОЄКТУ ЯК ОСНОВА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ	47
Лацік Тетяна КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ	49
Місько Роман РОЗВИТОК МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ	51
Николюк Матвейків Владислав ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ	52
Пасєка Віктор МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНОСТІ ФЛЕКСОГРАФІЧНИХ ДРУКАРЕНЬ В УМОВАХ ВІЙНИ	53
Джерелейко Юрій, Радинський Сергій РЕАЛІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИЗИКІВ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	55
Романський Назар ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ ЯК ЧИННИК СТРУКТУРНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	57
Цірук Тетяна СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВОМ	59
Черкашин Інна ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	60
Шведа Наталія, Тримбуляк Яна-Христина ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА І УПРАВЛІННЯ НИМ	62
Юрик Наталія, Дикий Юрій РИЗИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	64
СЕКЦІЯ 4	
<u>Сучасний розвиток фінансового ринку України: можливості, виклики, загрози</u>	
Винник Тетяна, Бедрій Денис СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ТЛУМАЧЕННЯ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА» В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ	67
Винник Тетяна, Садовська Тетяна ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	70
Голойда Олександр ФІНАНСУВАННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЇ У ЗАЛІЗНИЧНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	71
Мершін Олександра ЄВРО ТА ДОЛАР : ГЛОБАЛЬНЕ СУПЕРНИЦТВО ВАЛЮТ	73

Перепелиця Андрій, Крупка Андрій ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ В БАНКІВСЬКОМУ СПОЖИВЧОМУ КРЕДИТУВАННІ	74
<u>СЕКЦІЯ 5</u> <u>ІННОВАЦІЇ У ГЛОБАЛЬНІЙ БІРЖОВІЙ СФЕРІ ТА БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</u>	
Кравець Вероніка, Королюк Ростислав ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	77
Стельмахук Юлія МАЙБУТНЄ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	78
<u>СЕКЦІЯ 6</u> <u>Страховий ринок України – каталізатор чи стримувач прогресивних змін у вітчизняній економічній системі?</u>	
Свідер Аліна ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	81
<u>СЕКЦІЯ 7</u> <u>Економічно ефективна торгівля: розуміння суті та сучасні підходи до її ведення</u>	
Мартинів Павло УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ	84
<u>СЕКЦІЯ 8</u> <u>Майбутнє конкурентоспроможності: розумне управління, розумні території, розумний бізнес</u>	
Галушак Ольга, Відловський Андрій УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ	86
Гвоздик Володимир СИНЕРГІЯ ІННОВАЦІЙ ТА УПРАВЛІННЯ: ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	87
Задирайко Уляна АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ З ІНТЕГРАЦІЄЮ ESG-ФАКТОРІВ ТА ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ	88
Кулик Анастасія РОЛЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	89
Поддубняк Денис, Луциків Іванна ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИМИ ПОСЛУГАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	91
Синоверський Назар, Мариненко Наталія РОЗУМНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ІНСТИТУЦІЇ, ТЕРИТОРІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ БІЗНЕС	93
Стецюк Василь, Луциків Іванна ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧО-ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	95
Стрілецький Микола WOW-ЕФЕКТ І ДІЯЛЬНІСТЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА МАШИНОБУДІВНОГО СПРЯМУВАННЯ: АНАЛІЗ І СИНТЕЗ	97
<u>СЕКЦІЯ 9</u> <u>Трансформація бізнес-процесів у контексті сталого розвитку</u>	
Бурліцька Оксана ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ТА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ У РЕКЛАМІ	102

Галушак Михайло, Галицький Ігор СУЧАСНІ ШЛЯХИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	104
Галушак Михайло, Сеник Василь КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ	105
Курах Олександр РОЗРОБКА СТРАТЕГІЙ І ПОЛІТИК УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ	106
Магас Павліна ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ МЕРЕЖЕВИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ	107
Мариненко Наталія, Яворський Андрій ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВИХ ВЕКТОРІВ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ	108
Парій Олег, Радинський Сергій ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕЛЕМЕНТУ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ	110
Шоломейчук Сергій СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИМИ АКТИВАМИ В МАРКЕТИНГУ	112

Синоверський Назар
аспірант кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Мариненко Наталія
доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РОЗУМНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ІНСТИТУЦІЇ, ТЕРИТОРІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ БІЗНЕС

В умовах глобалізації та цифрової трансформації конкурентоспроможність визначає здатність національної економіки забезпечувати стійке зростання, інституційну стабільність і залучення інвестицій. На основі даних міжнародних індексів (IMD WCI, Heritage Foundation, World Bank) обґрунтовано, що фундаментальні чинники майбутньої конкурентоспроможності України – це якісні інституції, розвинена цифрова інфраструктура та інноваційне підприємництво, особливо в контексті повоєнного відновлення.

Після 2022 року проблема посилення національної конкурентоспроможності загострилася через руйнування інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів і скорочення інвестиційного ресурсу. Разом із тим повномасштабна агресія росії стала каталізатором прискореної цифрової модернізації, зростання ІТ-сектора та зміцнення інституційної спроможності держави.

Сучасні підходи до конкурентоспроможності характеризуються зміщенням акценту від ресурсної моделі до інноваційно-цифрової. За оцінками WEF, IMD та OECD, ключову роль відіграють людський капітал, якість регулювання, інфраструктура та здатність інтегрувати цифрові технології у всі економічні процеси.

Україна в останні роки демонструє поступове зміцнення позицій у цих рейтингах. Так, за даними IMD World Competitiveness, країна піднялася з 67-го місця у 2022 р. до прогнозованого 55-го у 2025 р., що свідчить про результати структурних реформ і розбудови цифрових інститутів [1–2]. Індекс економічної свободи Heritage Foundation (2024 р.) відзначає покращення позицій України до 128 місця серед 184 країн, що зумовлено зниженням рівня корупційних ризиків та дерегуляцією [3]. За показниками Світового Банку з покращення бізнес-клімату, країна стабільно демонструє прогрес завдяки цифровим сервісам, зокрема системі “Дія”, що спростила процедури реєстрації бізнесу та податкової звітності [4].

Розумне управління (smart governance) як драйвер конкурентоспроможності розглядається як модель, що поєднує цифровізацію, аналітику даних, прозорість і відкритість державних процесів. У 2022–2025 рр. в Україні відбулося кілька значущих змін:

- стрімке розширення цифрових сервісів. Платформа «Дія» стала ключовим інструментом модернізації державних послуг, охопивши понад 20 млн користувачів та суттєво спростивши процедури для бізнесу [5];
- інституційні реформи у співпраці зі Світовим банком, спрямовані на підтримку МСП та покращення інвестиційного клімату [6];
- посилення децентралізації, що створило можливість формувати локальні інноваційні екосистеми та підвищувати ефективність управління територіями.

Сукупність цих процесів зміцнила потенціал держави щодо формування сприятливого середовища для бізнесу та інновацій.

Поняття *розумних територій* (smart territories) як основи регіонального розвитку базується на принципах сталого розвитку, цифрової інфраструктури та ефективного використання просторових ресурсів. Концепція розумних територій передбачає інтеграцію цифрових технологій у просторове планування, енергетику, транспорт і управління

ресурсами. Такі підходи активно впроваджуються в українських регіонах, наприклад, у проєктах «Smart Region Ternopil», «Digital Dnipro Cluster» [7].

Основні компоненти smart territories включають:

- просторове планування на основі ГІС;
- модернізацію транспортної та енергетичної інфраструктури;
- розвиток кластера високих технологій;
- зміцнення публічно-приватного партнерства.

Ці підходи відповідають стратегіям Smart Specialisation (S3) ЄС, що відкриває можливості для інтеграції України до європейського інноваційного простору [8].

Розумний бізнес як ключ до економіки знань базується на використанні цифрових технологій, інновацій, даних і гнучких управлінських моделей. У 2022–2025 рр. в Україні:

- кількість МСП та ФОП зросла на понад 30% [9];
- експорт ІТ-послуг перевищив 8 млрд дол. США у 2024 р., а сектор залишився найстійкішим джерелом валютних надходжень [10];
- бізнес масово переходить до зеленої енергетики, цифрових платформ і логістичних інновацій.

Розумний бізнес забезпечує швидку адаптацію до глобальних викликів, інтеграцію у світові ланцюги створення вартості та формує ядро посткризового економічного відновлення.

У 2022–2025 рр. конкурентоспроможність України формується під впливом низки викликів (руйнування інфраструктури, демографічні втрати, енергетичний дефіцит, воєнні ризики) і можливостей (динамічна цифровізація, розширення міжнародних партнерств, розвиток інноваційних кластерів, доступ до ринків ЄС, високий рівень людського капіталу). Отже, розумне управління забезпечує координацію процесів відновлення, розумні території – інтеграцію місцевого розвитку, а розумний бізнес – підвищення ефективності виробництва і стійкості до криз.

Майбутня конкурентоспроможність України визначатиметься синергією розумного управління, розумних територій та розумного бізнесу, які формують нову модель розвитку – інноваційну, цифрову, інституційно стійку. Перехід від ресурсної до інноваційної економіки стає ключовою передумовою інтеграції України у глобальні ланцюги створення вартості та зміцнення її позицій у світових рейтингах конкурентоспроможності.

Перелік використаних джерел:

1. IMD World Competitiveness Center (2024). *World Competitiveness Ranking*. URL: <https://www.imd.org/wcc/> (режим доступу до ресурсу: 08.11.2025)
2. OECD (2023). *Ukraine Economic Survey 2023*. Paris: OECD Publishing. (режим доступу до ресурсу: 09.11.2025)
3. The Heritage Foundation (2024). *Index of Economic Freedom*. URL: <https://www.heritage.org/index> (режим доступу до ресурсу: 09.11.2025)
4. World Bank (2024). *Ukraine – Business Environment and Investment Climate Update*. Washington, DC. (режим доступу до ресурсу: 10.11.2025)
5. Міністерство цифрової трансформації України (2024). *Звіт про діяльність платформи “Дія”*. Київ.
6. World Bank Press Release (2024). “Ukraine’s Business Environment to Improve with World Bank Support”.
7. UNDP Ukraine (2023). *Smart Regions for Resilient Development*. Київ.
8. European Commission (2023). *Smart Specialisation Strategy in Eastern Partnership Countries*. Brussels.
9. Deloitte Ukraine (2024). *Doing Business in Ukraine 2024*. URL: <https://www.deloitte.com/ua> (режим доступу до ресурсу: 10.11.2025)
10. IT Ukraine Association (2025). *Ukrainian Tech Industry Report 2025*. Київ.